

20060808

Turun tiepiiri 2006

Mt 110 parantaminen Suomensjärven Kitulan kohdalla

Kehittämisselvitys

TIEH/TUR

SUOMUSJÄRVEN KUNTA

Turun tiepiiri

Mt 110 parantaminen Suomensjärven Kitulan kohdalla

Kehittämisselvitys

Kannen valokuvat: Leena Karppinen
Kuvastoitteet: Kaisa Niilo-Rämä

Tiehallinnon sisäisiä julkaisuja 45/2006
ISSN 1457-991X
TIEH 4000541

Verkkojulkaisu pdf (www.tiehallinto.fi/julkaisut)
Tiehallinnon sisäisiä julkaisuja 45/2006
ISSN 1458-1561
TIEH 4000541-v

Monikko Oy
Espoo 2006

TIEHALLINTO
Turun tiepiiri
Yliopistokatu 34
PL 636
20101 TURKU
Puhelinvaihte 0204 22 11

ALKUSANAT

Valtatie 1 on kulkenut Kitulan kylä halki ja aiheuttanut huomattavan estevaikutuksen kylän omalle sisäiselle liikenteelle, erityisesti kevyelle liikenteelle. Valtatien liikennemäärä on ollut noin 10 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, josta raskasta liikennettä on noin 15 %. Valtatie on ollut varustettuna Kitulan kylän kohdalla koko taajaman pituudelta keskisaarekkeella sekä metalliaidalla. Nämä ovat taanneet sen, että kevyt liikenne ei ole ylittänyt vaarallisesti valtatiötä, mutta ne ovat aiheuttaneet samalla estevaikutuksen kylän sisäiselle liikenteelle. Vuoden 2008 loppupuolella valtatieen liikenne siirtyi käyttämään uutta Muurla - Lohja väliä valmistuvaa moottoritieyhteyttä, jonka linja on Kitulan kylän pohjoispuolella. Kitulan kylän kohdan liikenteestä lähes 90 % tulee siirtymään moottoritiele.

Nykyinen valtatie muuttuu maantiekseksi 110 ja sen estevaikutus tulee olemaan huomattavasti pienempi kuin valtatieen. Maantien nopeusrajoitus voidaan laskea kylän kohdalla taajamatienopeudeksi ja maantielle voidaan sallia paremmin uusia liittymiä ja kevyen liikenteen turvallisuutta voidaan parantaa hyvillä ja turvallisilla suojatieyliyksillä.

Tämän selvitystyön tavoitteena on ollut löytää maantielle Kitulan kylän kohdalle turvalliset ja suhteellisen edulliset ratkaisut, jota tukevat tien taajamatiemäisyyttä ja lisäävät kylän viihtyisyyttä. Selvitystyö käynnistyi helmikuun lopussa 2006. Ratkaisulunnoksia esiteltiin asukastilaisuudessa syyskuun puolivälissä ja raporttiluonnos oli hankeryhmän kommentoitavana marraskuun alussa. Raportti valmistui marraskuun 2006 lopussa.

Selvitystyön tilaajina olivat Tiehallinnon Turun tiepiiri ja Suomensjärven kunta. Selvitystyö tehtiin konsulttityönä Sito-yhtiöissä.

Selvitystyötä ohjasi hankeryhmä, jonka puheenjohtajana toimi Pauli Laivo Tiehallinnon Turun tiepiiristä. Hankeryhmän työskentelyyn osallistuivat:

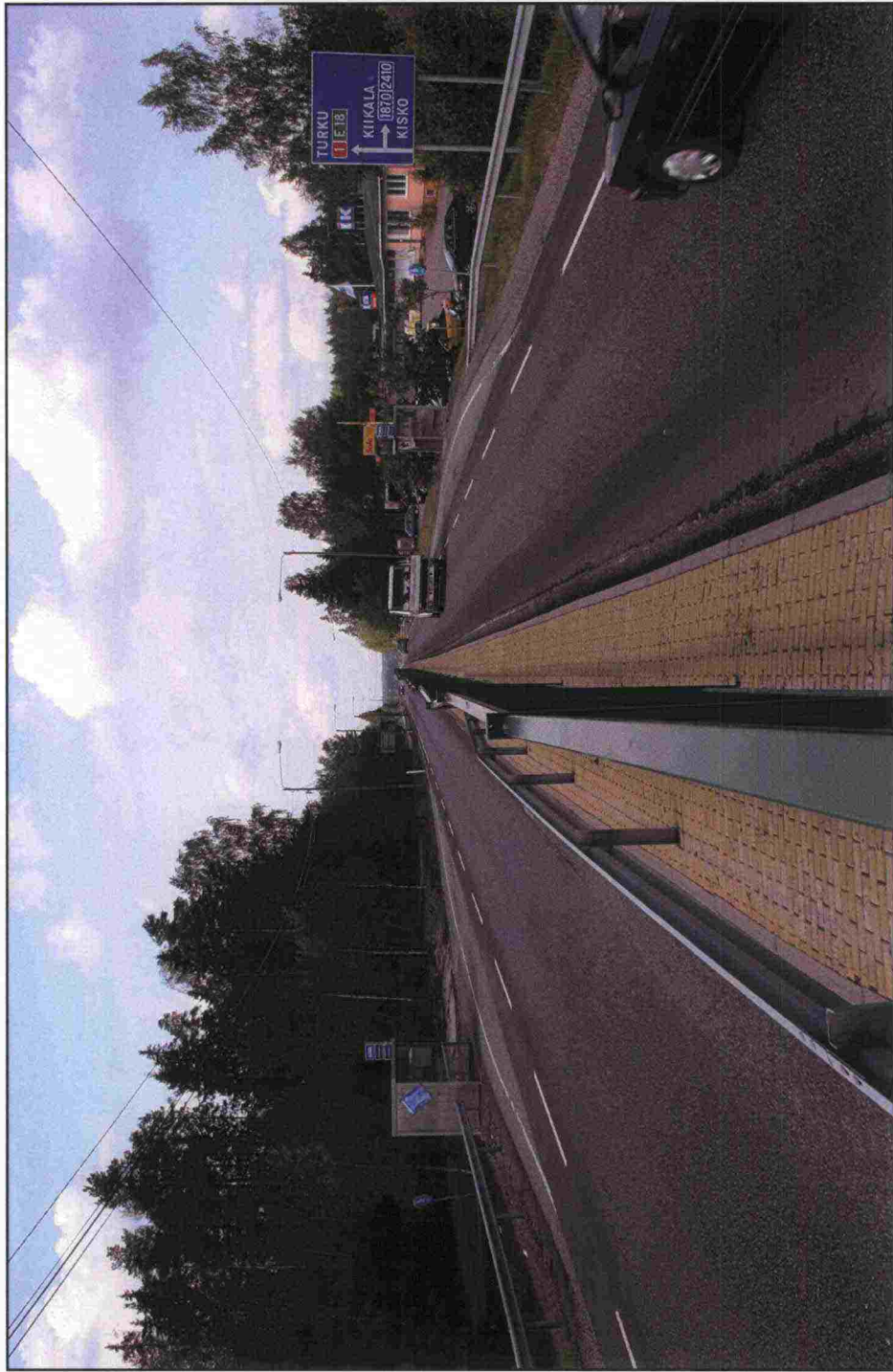
Pauli Laivo	Tiehallinto, Turun tiepiiri
Vesa Ketola	Suomensjärven kunta
Heli Karppinen	Suomensjärven kunta
Hannu Koisti	Suomensjärven kunta
Seppo Karppinen	Esisuunnittelijat Sito Oy
Maija Krankka	Esisuunnittelijat Sito Oy
Niina Meronen	Sito Oy

Espoossa marraskuussa 2006

*Tiehallinto, Turun tiepiiri
Suomensjärven kunta*

SISÄLTÖ

1	LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	7
2	KITULAN TIEVERKKO	8
3	MT 110 KEHITTÄMISSUUNNITELMA KITULAN KESKUSTAN KOHDALLA	9
3.1	Maantie 110	9
3.2	Kolmiopuiston ideasuunnitelma	14
4	KUSTANNUSARVIO	15
5	VUOROVAIKUTUS / ASUKASTILAISUUS	15
6	JATKOTOIMENPITEET	15

1. LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

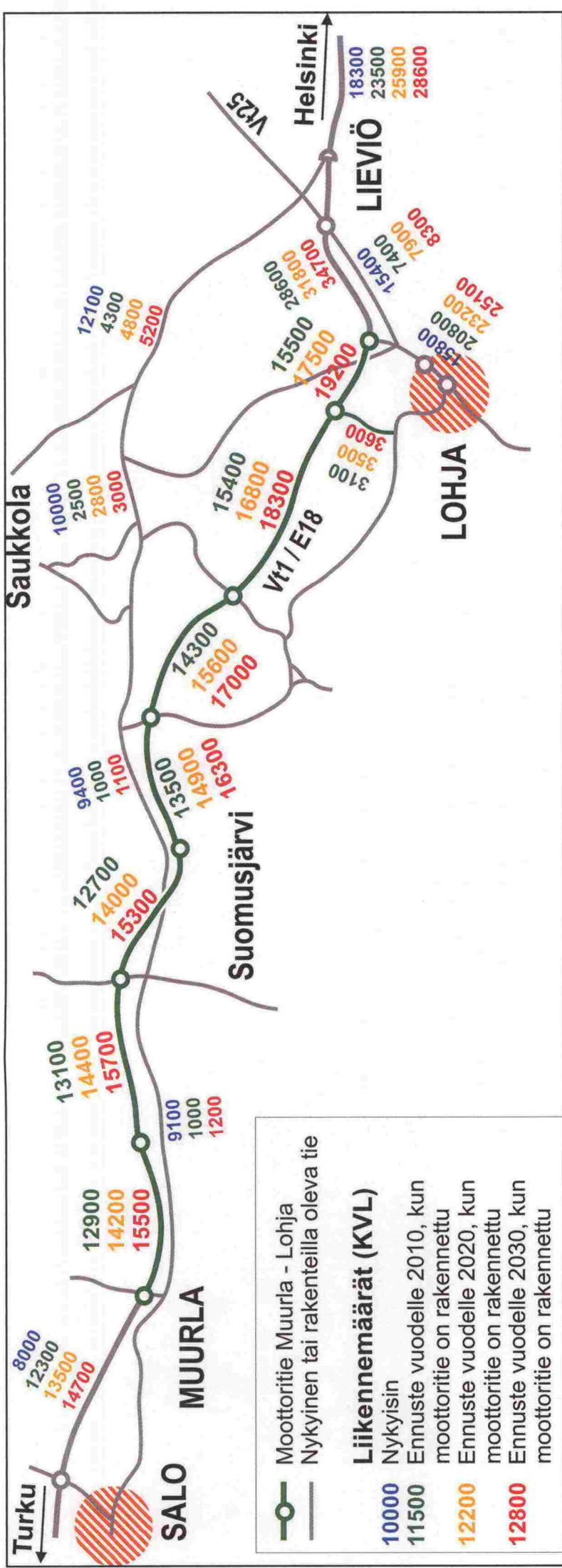
Suomensjärven Kitulan kylän läpi johtava nykyinen valtatie 1 kuuluu Eurooppa-teiden verkostoon (E18), joka on ollut vielä kaksikaistainen valtatie Muurlan ja Lohjanharjun välillä. Tien liikennemäärät ovat nykyisin hieman alle 10.000 ajoneuvoa vuorokaudessa Suomensjärven kohdalla. Tie hallitsee Kitulan kylän maankäytön aivan keskeltä ja muodostaa sekä estevaikutuksen että vaaratekijän liikenneturvallisuuden kannalta. Tie on varustettu liikenneturvallisuussyistä keskikaistalla ja metalliaidalla koko Kitulan taajaman pituudelta.

Tiejakson laatuso ei vastaa nykyliikenteen vaatimuksia eikä turvaa alueen kehitystä jatkossa. Tien nykyinen kuljetusvarmuus ei täytä elinkeinoelämän ja kansainvälisen kuljetuskäytävän vaatimuksia. Tiejakson Muurla – Lohjanharju liikenneturvallisuus on huono. Yleisestä kehityksestä poiketen tieosuuden turvallisuus on heikentynyt. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia tapahtuu keskimäärin 3,2 ja henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia 26 vuosittain.

Valtatie 1 parantaminen moottoritieksi on kuitenkin nyt jo rakenteilla ja moottoritie valmistuu vuonna 2008. Tällöin liikenteestä siirtyy lähes 90 % moottoritielle ja Suomensjärven Kitulan kohdalle jää liikennettä noin 1000 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Tämän selvityksen tavoitteena on kehittää nykyisen "valtatie" liikenteelliset ratkaisut vastaamaan huomattavasti pienentyvän liikennemäärän ja niimenomaan paikallisen liikenteen sekä Kitulan kylän asukkaiden tarpeita.

Työn tavoitteena on tarkastella Kitulan tieverkkoa kokonaisuutena, liikekeskustan liikenteellisiä ja ympäristöllisiä ratkaisuja ja tehdä kehittämisedotus maantien 110 (nykyinen valtatie 1) parantamiseksi Kitulan kylän keskeisimmällä osuudella siten, että liikenteen toimivuus ja turvallisuus sekä Kitulan keskustan viihtyisyys toteutuvat.

Kuva 1. Liikennemääräennusteet.

2. KITULAN TIEVERKKO

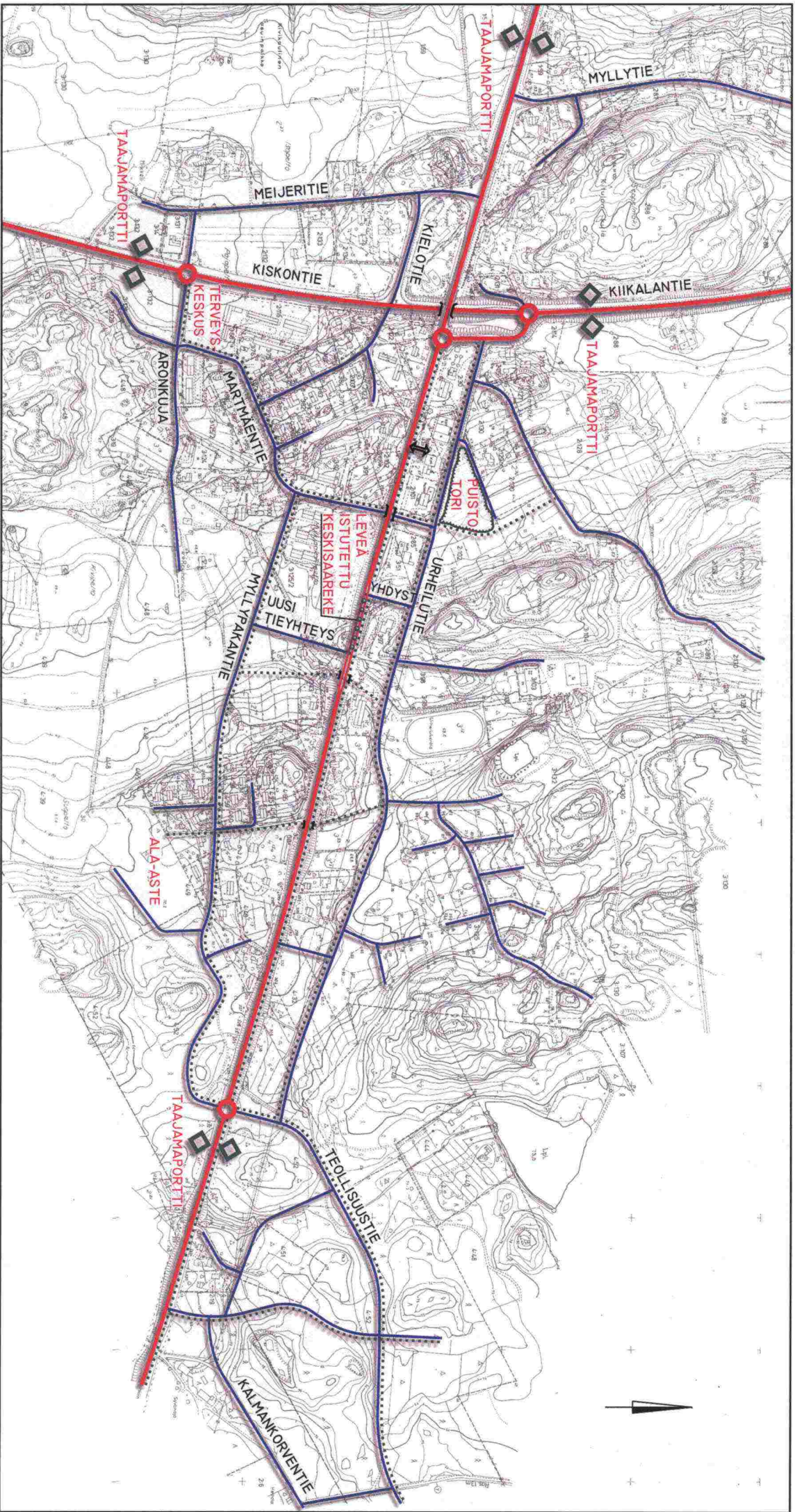
Kitulan tie- ja kaavatieverkkoa tarkasteltiin itäsunnasta Kalmankorventien liittymän ja lännen suunnasta Myllytien liittymän välisellä osuudella. Nykyinen valtatie 1 muuttuu syksyllä 2008 maantieksi 110, kun pääosa liikenteestä siirtyy käyttämään uutta moottoritieksi rakennettua valtatieltä 1. Kitulan kylien tieverkko on tarkasteiltu kokonaisuutena ja tavoitteellisena ja kokonaisuuden toteuttaminen tapahtuu pitkällä tähtäimellä.

Koko tiejaksolta poistetaan nykyinen keskiaita. Kyllään tulon merkiksi ja ajonopeuden hillitsemiseksi rakennetaan molempiin suuntiin taajamaportit. Idästä tultaessa taajamaportti ilmaisee taajamaan tuloa Teollisuustien itäpuolella ja lännen suunnasta taajamaportti rakennetaan Myllytien liittymän länsipuolelle. Tällä osuudella nopeusrajoitus voidaan laskea 40 km/h. Maantiele 110 rakennetaan lisäksi kierto liittymät ajonopeuksien rauhoittamiseksi Teollisuustien liittymään ja Kikikalantielle/Kiskontielle johtavan rampin liittymään. Pohjois- eteläsuuntaisen liikenteen ajonopeuksien hillitsemiseksi kierto liittymät on suunniteltu Kikikalantien ja maantiele 110 johtavan rampin liittymään sekä Kiskontien ja Terveyskeskukselle johtavan Aronkujan liittymään. Taajamaportit rakennetaan näiden kierto liittymien pohjois- ja eteläpuoleille.

Nykyisen, yhteen suuntaan toimivan rampin toiminta muutetaan Meijeritien kohdalla siten, että Meijeritien johdetaan suoraan maantiehen liittymäksi ja liittymä muutetaan molempiin suuntiin toimivaksi liittymäksi. Kielote liitetään Meijeritiehen kohtisuoraan liittymäksi.

Suomensjärven keskustan rakennuskaavassa esitellyille uudelle teollisuus- ja työpaikka-alueelle/itala johtava Teollisuustie liitetään suoraan maantiehen 110 ja tähän Teollisuustien, maantien ja Myllypakan tien liittymään rakennetaan kierto liittymä. Urheilutie liittyy Teollisuustiehen kohtisuorasti. Tällä rakaisulla pyritään estämään teollisuusalueen liikenteen ohjautumista alempi tasoiselle Urheilutiele.

Kitulan kylien eteläpuoleisen alueen yhteyksiä kaukalliseen keskustaan parannetaan rakentamalla yksi uusi kaavatie Myllypakan tien ja maantien 110 välille Yhdystien länsipuolelle.

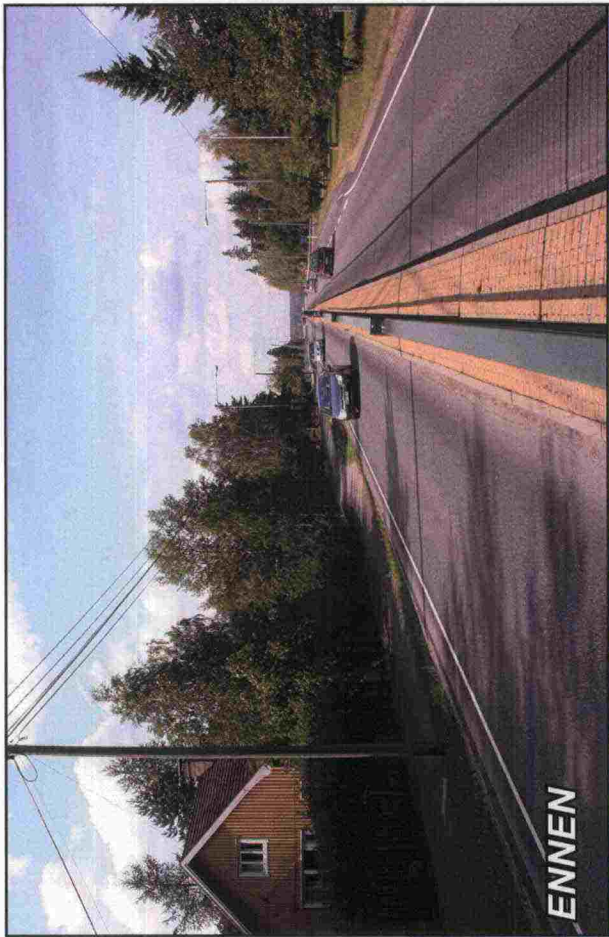
Kuva 2. Kitulan kylien tieverkko (1:10000), tavoiteltua.

3. MT 110 KEHITTÄMISSUUNNITELMA KITULAN KESKUSTAN KOHDALLA

3.1 Maantie 110

Maantien 110 parantamiseksi tehtiin Kitulan keskustan kohdalla tarkempi tarkastelu (mittakaava 1:1000). Tämän osuuden tarkempi suunnittelu ja rakentaminen ovat ensimmäinen toimenpide Kitulan tieverkon parantamisessa. Tarkasteltu jakso, Meijeritien liittymä - Urheilutalon alikukäytävä, on noin 900 metrin pituinen.

Idän suunnasta tultaessa rakennetaan leveä, istutettu keskisaareke ajonopeuksia hillitsemään ja ydintaajamaan tulemistä korostamaan. Puuistutukset tehdään kolmeen linjaan; tien molempiin reunoihin sekä keskisaarekkeeseen. Keskisaareke aiheuttaa ajolinjassa sivuttaisen siirtymän, joka hillitsee ajonopeuksia. Yhdystien liittymän itäpuolelle rakennetaan keskisaarekkeellinen suojatie. Yhdystien liittymän länsipuolelle rakennetaan myös pitkä, istutettu keskisaareke. Keskisaarekkeen kohdalla varataan oma kääntyvä kaista Yhdystielle kääntyville. Martmäentien aikäytävän länsipuolelle rakennetaan kauppaliikkeiden pihaan johtava uusi liittymä, jonka itäpuolelle rakennetaan keskisaarekkeellinen suojatie. Saareke rakennetaan niin leveäksi, että siihen voidaan laittaa istutuksia. Kauppaliikkeiden eteläpuolelle rakennetaan uusi jalankulku- ja pyörätie, joka erotetaan ajoradasta istutusvyöhykkeellä. Jk+pp-tie erotetaan kauppajen pysäköintipaikoista reunakivellä. Maantien 110 ja Kiikalantielle johtavan rampin liittymään rakennetaan kiertoliittymä, jonka keskiympyrään voidaan laittaa istutuksia tai paikkakunnan ominaispiirrettä korostavia kivikautisia kiviä taideteokseksi. Kiertoliittymän itäpuolelle rakennetaan pitkä, leveä istutuksin varustettu keskisaareke sekä suojatie. Keskisaarekkeen kohdalla puurivit ovat kolmessa rivissä; tien molemmissa reunoissa sekä keskisaarekkeessa.

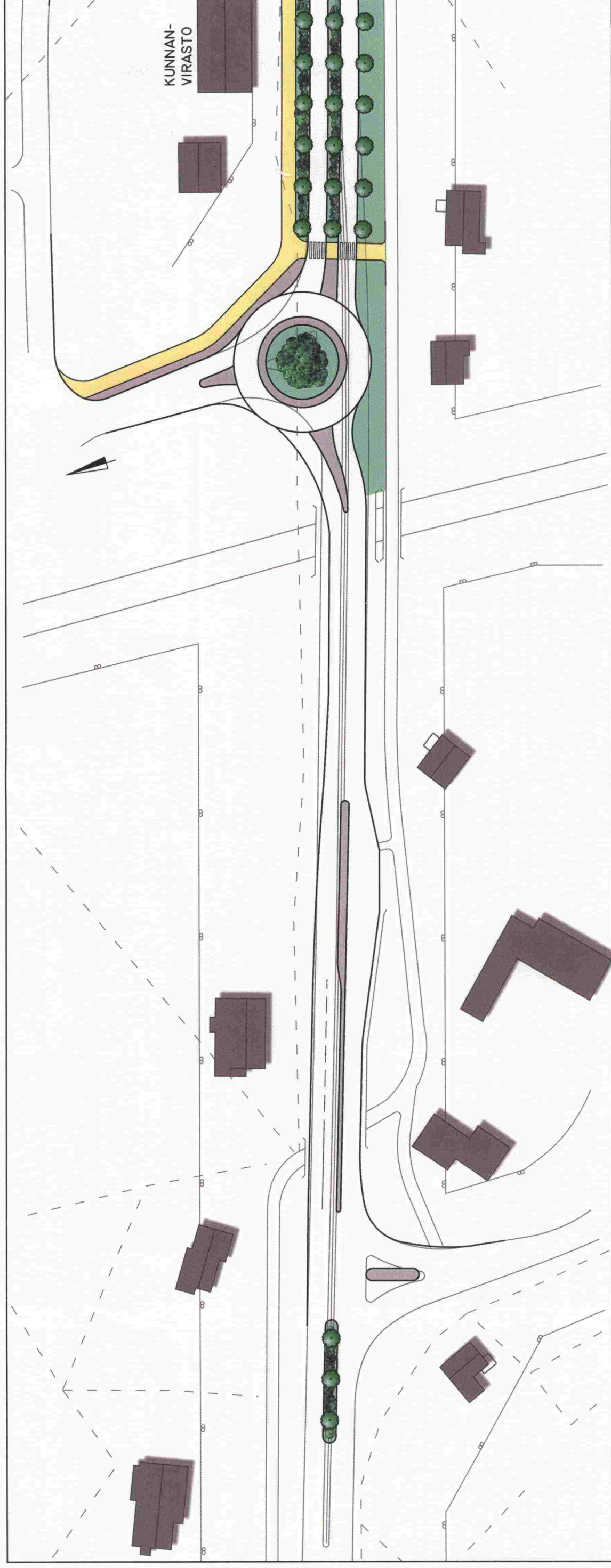
Kuva 3. Havainnekuva Kiskon – Kiikalan tien ja maantien 110 rampin kiertoliittymän kohdalla.

Meijertien/maatien 110 liittymä muutetaan molem-
piin ajosuuntiin kääntymisen sallivaksi. Liittymän
itäpuolelle rakennetaan pitkä keskiakaja ja liittymän
eteläpuolelle leveä, istutettu keskisaareke.

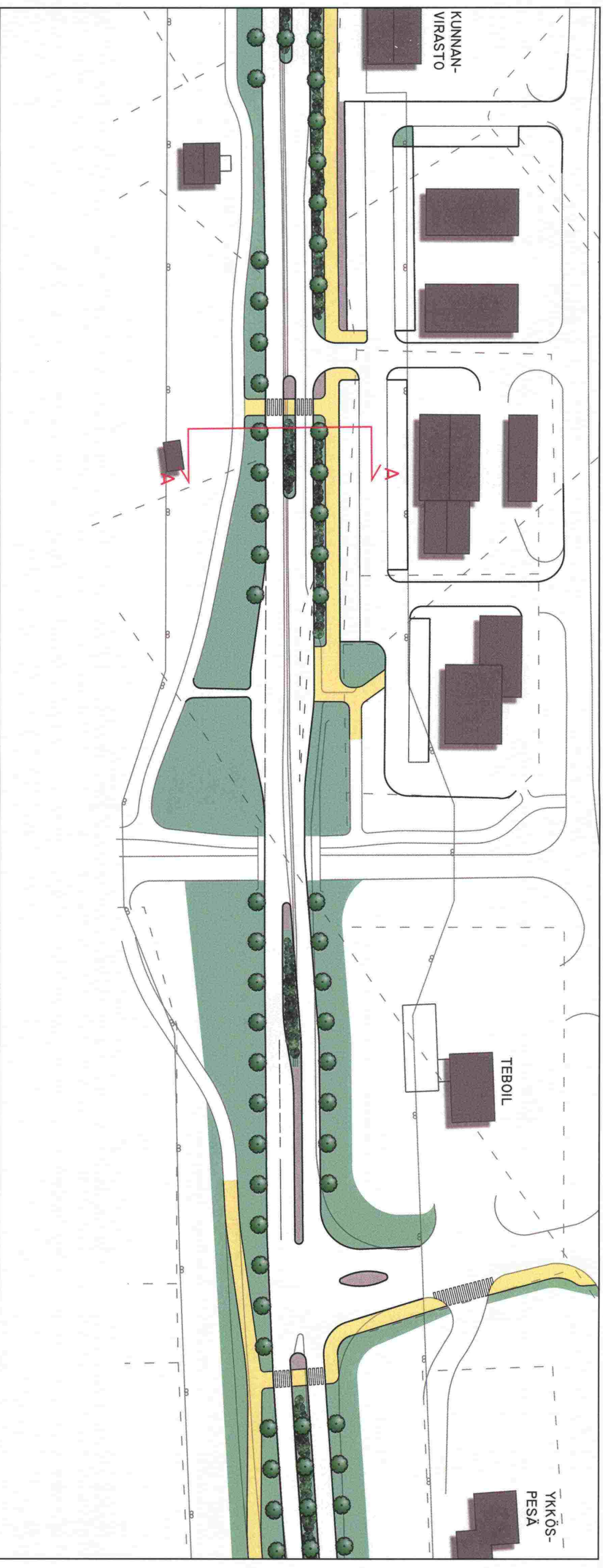
Pensas- ja puuistutuksilla ja/tai keskisaarekkeisiin
tehdyillä kivitaideoksilla korostetaan tien taaja-
matemäisyyttä. Keskisaarekkeella varustetut kol-
me uutta suojatietä lisäävät kevyen liikenteen tur-
vallista tien ylittämisen mahdollisuutta ja poistavat
nykyisen valtatie estevaikutuksen. Uusi kauppa-
liikkeiden pihaan johtava liittymä sekä eteläpuolel-
seita alueelta johtava uusi katu lisäävät taajama-
liikenteen poikkittaisia liikkumismahdollisuuksia,
lisäävät liikenneturvallisuutta ja poistavat nykyisen
valtatie vakavan estevaikutuksen.

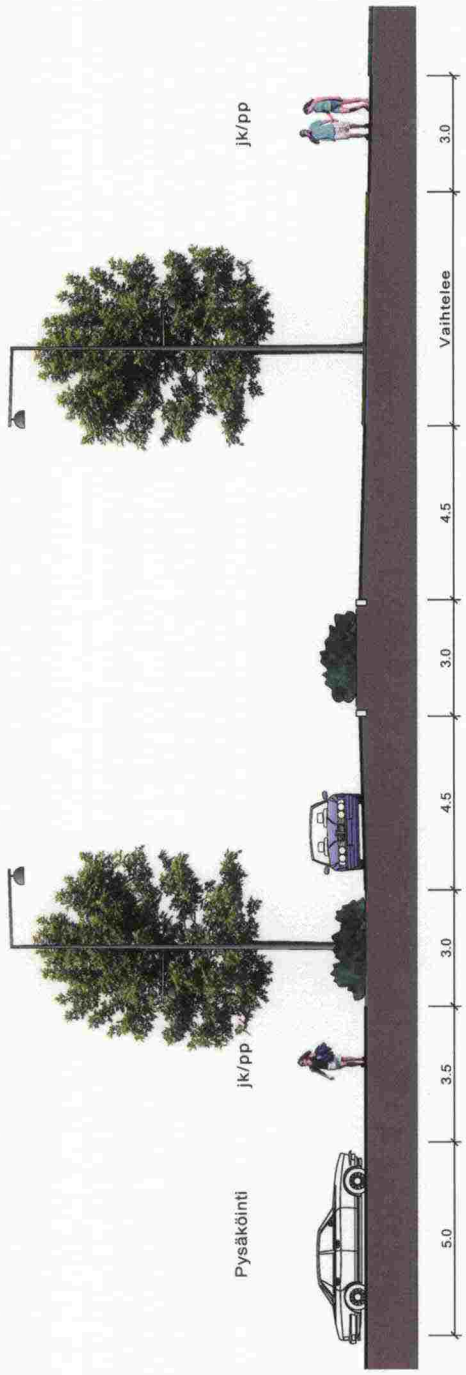
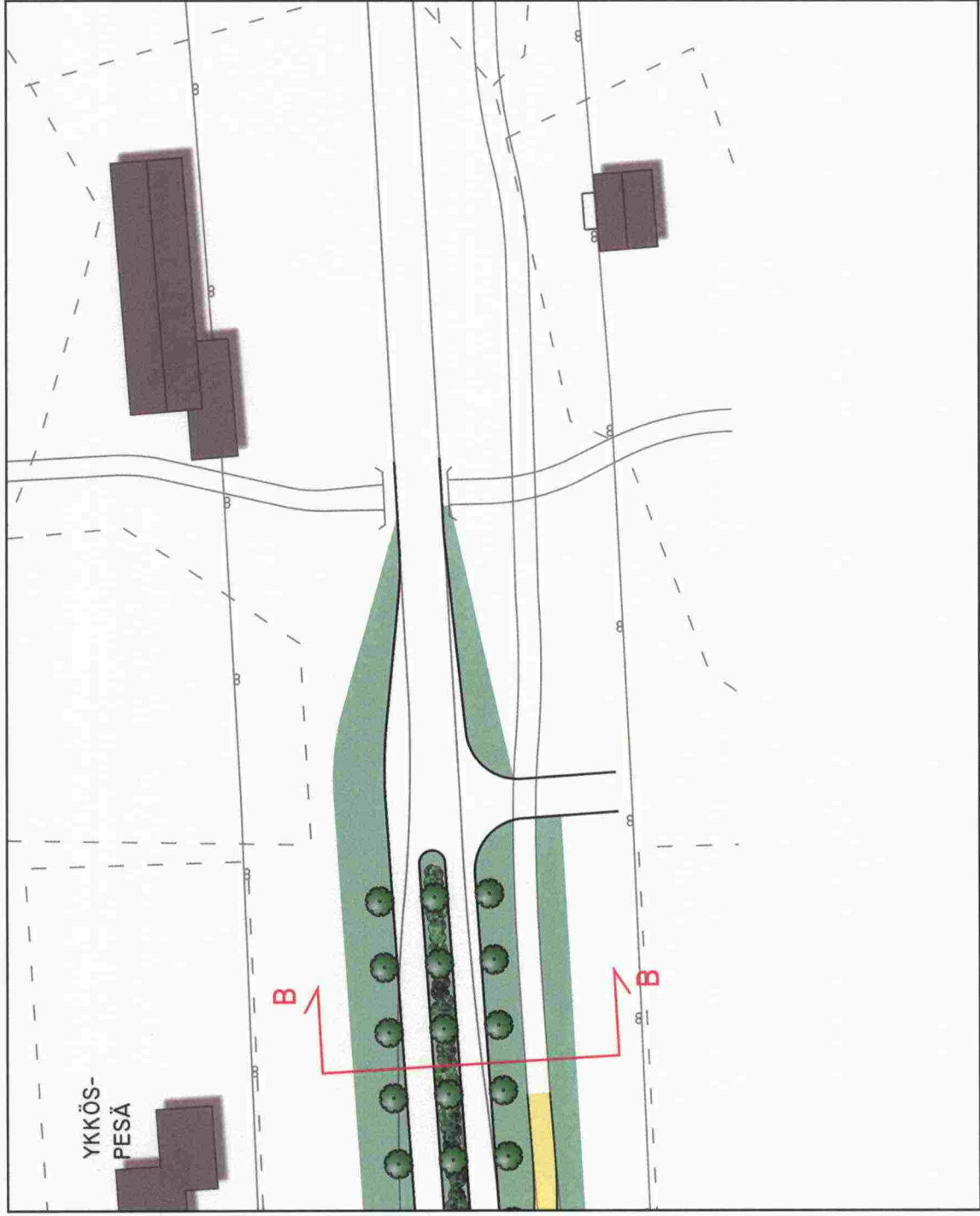
Kuva 4. Havainnekuva Kitulan kauppaliikkeiden koh-
dalta.

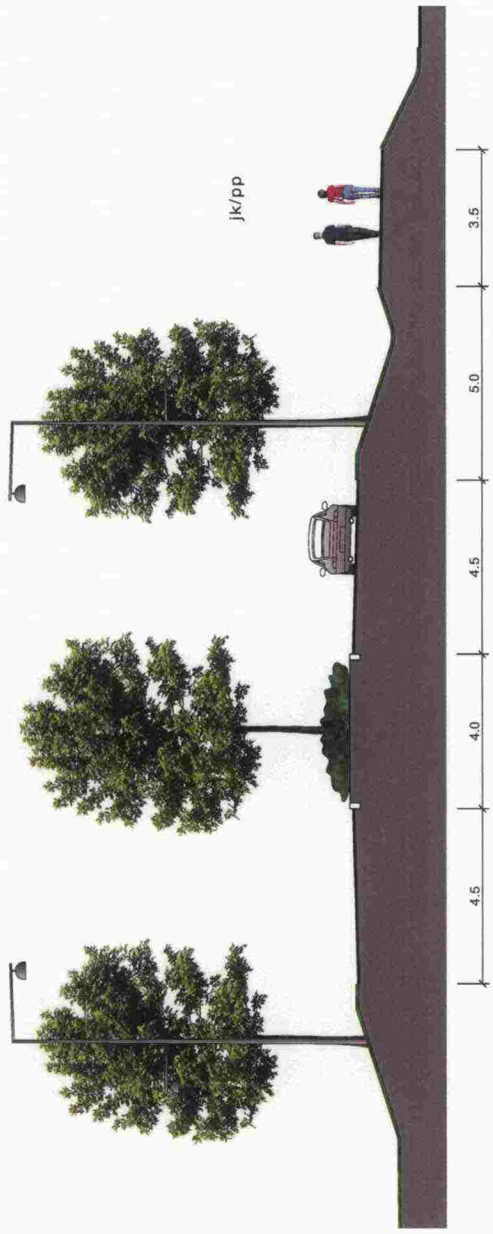
Kuva 5a. Maantien 110 kehittämissuunnitelma Kivun keskustan kohdalla. (1:2000)

Kuva 5b. Maantien 110 kehittämissuunnitelma Kitulan keskustan kohdalla. (1:2000)

Kuva. 6. Poikkileikkaus A-A.

Kuva. 7. Poikkileikkaus B-B.

Kuva 8. Ideakuva puistosta.

3.2 Kolmiopuiston ideasuunnitelma

Kolmiomaista puistoa on ideoitu kuntalaisten toiveiden pohjalta. Tavoitteena puiston jäsentelyssä on ollut jakaa se selkeästi rajautuviin osa-alueisiin, mikä helpottaa hoitoa. Puiston itäosassa kulkeva oja säilytetään ja se muotoillaan loivasti mutkittelevaksi. Ojan varrella kehitetään niittymäistä aluskasvillisuutta ja olemassa olevaa puustoa täydennetään uusin puustutuksin selkeisiin ryhmiin. Pohjois-eteläsuuntaisen kevyenliikenteen yhteyden molemmille reunoille istutetaan yhtenäisenä kaistana ns. perinnepuustikko, joka koostuu muun muassa paikallisista perennoista sekä kesä- ja siipulikuista. Perinnepuustikon länsipuolella avautuu hoidettu käyttönurmi, joka toimii esimerkiksi puistoimpien tapahtumapaikkana tai pelinurmena. Puiston läntisimpään nurkaan varataan kivituhkapintainen alue toritoiminnolle sekä paikka kioskille. Kenttä rajataan selkein pensas- ja puustutuksin länsi- ja pohjoissivustoitaan ja avataan puolestaan keskustan suuntaan, jotta toiminnallinen ja visuaalinen yhteys keskustaan säilyy.

4. KUSTANNUSARVIO

Kustannusarvio on laskettu ensimmäisestä toteutusvaiheesta Kitulan keskustan kohdan kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ensimmäisen toteutusvaiheen kokonaiskustannukset ovat 780.000 euroa (sisältää yht.kust. 15 %). Kustannusarvio on tehty infra.net mukaisten yksikkökustannusten mukaisesti.

5. VUOROVAIKUTUS/ASUKASTILAISUUS

Maantien 110 kehittämissuunnitelmaa esiteltiin Suomusjärven asukkaille tiistaina 12.9.2006 Suomusjärven kunnantalolla järjestetyssä tilaisuudessa. Tilaisuudessa oli avoimet ovat klo 16.30-19. Tilaisuuteen osallistui noin 15 aktiivista kuntalaista. Kuntalaisten oli mahdollista antaa palaute myös kirjallisena joko tilaisuuden aikana tai täyttämällä palautekaavake tilaisuuden jälkeen kunnanvirastoon.

Tilaisuuden aluksi konsultti esitteli tieverkkotarkastelun, maantien 110 kehittämissuunnitelman Kitulan keskustan kohdalla sekä ideasuunnitelman kolmiopuiston kehittämiseksi.

Esittelyn jälkeen käytiin vilkasta keskustelua ja asukkaat esittivät omia ideoitaan ja ajatuksiaan suunnitelmista. Kitulan kehittämissyöryhmä oli koonnut kannanottonsa seitsemäkohtaiseksi luetteloksi ideoista jatkosuunnittelun pohjaksi. Lista ideoista on esitetty raportin liitteenä 1.

Kehittämissyöryhmä oli käsitellyt myös kolmiopuiston ideasuunnitelmaa ja Marja Vehkala esitteli puiston ideasuunnitelman. Keskustelussa tuli ilmi, että perinnepuistikkoa haluttiin toteuttaa paikallisilla kasveilla ja puistikkoa voitaisiin jatkossa käyttää ope- tusmielessa mm. lasten ja nuorten tutustuttamises- sa luontoon ja paikallisiin perinteisiin. Liitteessä 2 on esitetty myös perinnepuistikon ja moduulialuei- den periaatteet jatkosuunnittelun pohjiksi.

Kirjallinen palaute saatiin kahdelta kuntalaiselta ja nämä palautteet ovat säilytettynä kunnanvirastos- sa jatkosuunnittelun evästyksiksi.

Taulukko 1. Kehittämissuunnitelman 1. toteutusvaiheen kustannusarvio.

Esisuunnittelijat Sito Oy		1.9.2006		Yks	Yks. hinta €	Määrä	Yht. €
45 000	KANTAVAT KERROKSET	45 100	Kantava kerros murskeesta	m3tr	25	3100	77 500
50 000	PINTARAKENTEET JA VIIMEISTELY						
52 000	KULUTUSKERROKSET	52 100	Asfalttibetoni (AB)	m2tr	15	10 330	154 950
		52 300	Kevytasfalttibetoni (ABK)	m2tr	8	1800	14 400
54 000	MUUT PÄÄLLYSTEET JA KOVAT PINTARAKENTEET	54 500	Kenttäkivi-,nupukivi-,noppakiviverhoukset	m2tr	100	810	81 000
56 000	VIHERRAKENTEET	56 200	Nurmiverhoukset	m2tr	3	7720	23 160
		56 400	Istutukset (runkopuut)	kpl	250	87	21 750
		56 500	Istutukset (pensasalue,sis kasvualustan)	m2tr	50	1410	70 500
57 000	REUNATUET, SADEVESIKOURUT JA PORTAAT	57 100	Reunatuet (graniitti)	m	110	1270	139 700
73 000	LIIKENTEENOHJAUSLAITTEET	73 500	Tiimerkinnät, maalatut	m2tr	25	74	1 850
75 000	TIEVALAISTUS	75 100	Tievalaistus laitteineen	km	80 000	0,9	72 000
						YHT €	656 810
Yhteiskustannukset (15 %)							115 908
KAIKKI YHTEENSÄ							772 718

6. JATKOTOIMENPITEET

Moottoritie valmistuu syksyllä 2008 ja sen jälkeen lähes 90 % liikenteestä siirtyy valtatielle 1. Tämän jälkeen voidaan aloittaa maatien 110 parantaminen vähäliikenteisemmäksi taajamatieksi, jonka fyysis- tä ympäristöä tulee muuttaa siten, että se tukee taajamaan sopivaa, hitaampaa ja rauhallisempaa liikennettä.

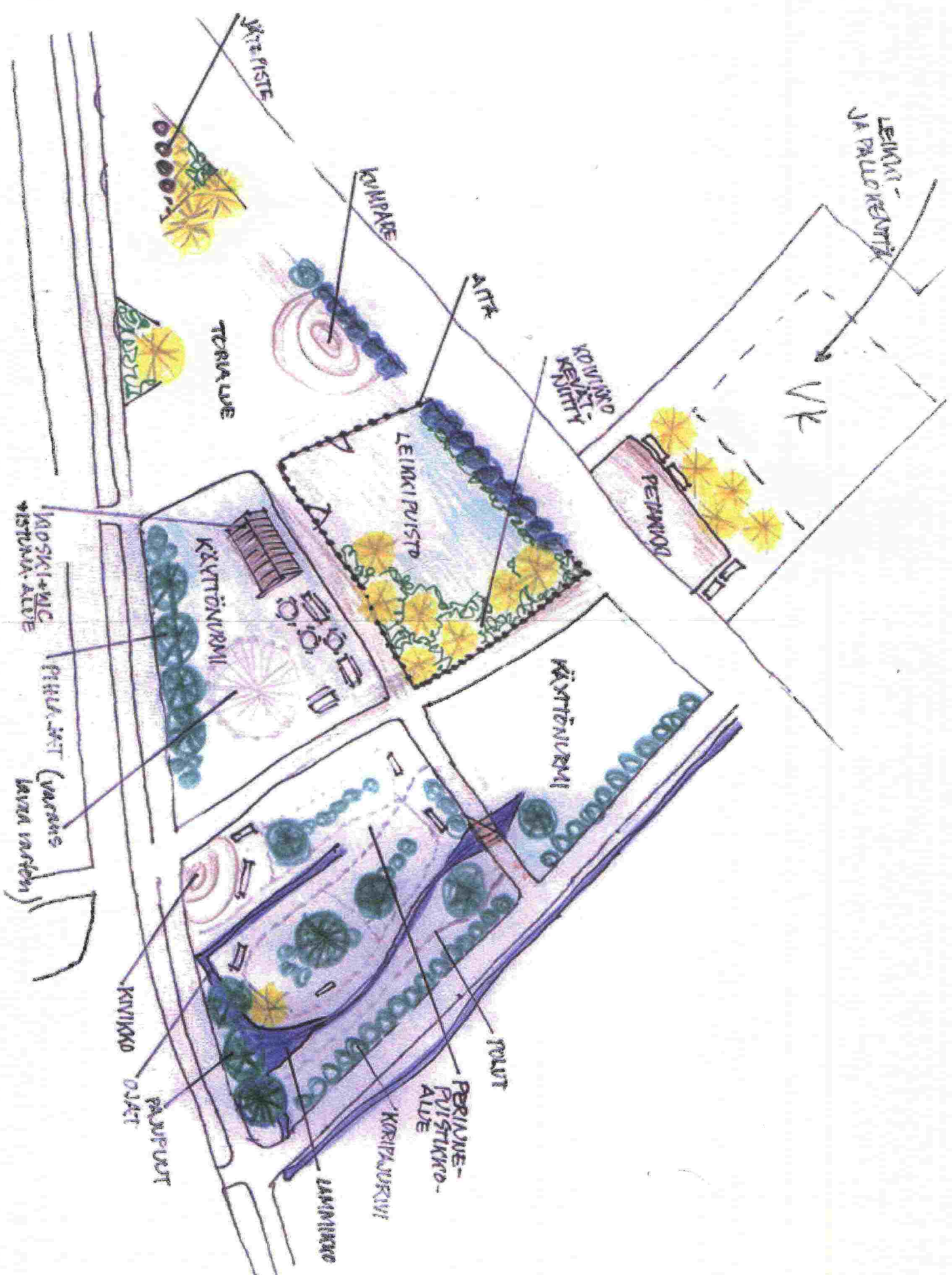
Ensimmäisenä toteutusvaiheena voidaan rakentaa Kitulan keskustan kohta kehittämissuunnitelman mukaisesti; 900 metrin pituinen jakso maantietä 110 sekä uusi liittymä kauppaliikkeiden pihaan ja uusi katuysteys kylän eteläpuolisille alueille. To- teutusjakson yleissuunnittelu tuleekin käynnistää mahdollisimman pian, jotta rakennussuunnitelmi- en tekeminen voidaan tehdä ajoissa ja toteutus aloittaa heti moottoritien valmistumisen jälkeen.

Kolmiopuiston kehittämiseksi Suomusjärven kunta voi aloittaa jatkosuunnittelun kehittämisyöryhmän mukaisen idean pohjalta. Puiston istutusten toteu- tukseen löytynee kuntalaisten keskuudesta innok- kuutta myös jatkossa.

Kitulan kehittämistyöryhmän kannanottoja kehittämissuunnitelmaan:

1. Rappuset kevyenliikenteen ja tien väliin Kisko - Kiikala tieltä ylös MT 110 - tielle tultaessa.
2. Ensimmäiselle suojatielle Helsingin suunnasta tultaessa suojatiekoroke tmv. koroke hiljentämään vauhtia.
3. Korokesuojatie Urheilutalon kohdalle ja kevyenliikenteen väylän jatkaminen Urheilutalolta Osmontielle.
4. Kevyen liikenteen väylä palvelualueelle valmiina, kun moottoritie valmistuu.
5. Hidaste kevyenliikenteen tunnelista tultaessa (vanhan Esselten) lähellä ennen 1-tien kevyenliikenteen väylää.
6. Keskikaistan kivet kannattaa säilyttää ja sitä kannatta jatkaa: sopii hyvin Suomensjärven kiviakutiseen kulttuuriin
7. Liikenneympyrän keskelle kiviä ja kivikkokasveja.

1.9.2006 Matti Andsten, Veikko Karvinen, Terhi Sinnelä ja Heli Karpainen

Kiulan kehittämissuunnitelman ideasuunnitelma Kolmiopuiston kehittämiseksi.

Tekijät:

Marja Vehkala/Suomusjärven kulttuuriyhdistys, 0400-609 530

Luonnonkasviasiantuntijana Pentti Havia. Hän on ollut tekemässä Helsingin yliopiston alullepanemaa Suomusjärvi-Kisko-Kiikala -alueen luonnonkasvikartoitusta 90-luvulta lähtien.

Kitulan kaunistukseksi

Perinne- ja luonnonkasvipuistikko Perinnepuiston osaksi

Ehdotuksena olisi perustaa suurimmaksi osaksi talkootyönä, pienin kuluin, vähitellen Perinnepuiston osaksi vanhojen puutarhakasvien ja luonnonkasvien muodostama puistikko. Istutukset yhdistettäisiin tiiviiksi puiden ja pensaiden suojaamiksi kasvustoiksi, jotta puistikko olisi mahdollisimman helppo-hoitoinen. Kikemistä ja kastelua tarvittaisi enemmälti vain istuttamisen yhteydessä ja parina ensimmäisenä vuonna, (*Luonnonmukainen puutarha*; Pentti Alanko). Luonnonkasvit ja monet perennat lisääntyvät itseksen ja levittäytyvät tiheämmiksi kasvustoiksi niin, että niistä riittää myöhemmin vaikka Perennanvaihtopäiville vaihdettavaa tai myytävää

Kivet ja kivikot toimisivat hyvin mm. liikenteenjakajien ja liikenneympyröiden kaunistajina. Nykyinen ykköstiien laatoitusta ja kiviä hyödyntävä yhdistelmä on erittäin onnistunut. Pentti Havian kertoman mukaan Suomusjärvellä on harvinainen kivilajiesiintymä, jonka yhteydessä kasvaa suojeltuja, vain tämän kivilajin yhteydessä kasvavia kasveja. Kasveja ei saa siirtää eikä siemeniä otaa mutta kiviä voisi siirtää ja käyttää niitä puistikon osana – ja toivoo, että samalla siirtyisi muutama uhanalainen kasvikin. Kivien avulla voisi rakentaa alueelle aidanteita, istuimia, pöydän, kivijalan, kumpareen jne. Jokainen kohde voisi olla eri kivilajia ja lajitiedot olisivat esillä samaan tapaan kuin kasveillakin.

Luonnonkasvikartoitus

Luonnonkasvikartoitus on kattava selvitys kaikista alueella luonnontilaisina kasvavista kasveista. Mukana ovat myös vanhat talonpaikat ja niiden ”pihoissa” vielä hoitamattominakin viihtyvät puutarhakasvit. Nämä vahvat selviytyjät ovat erityisen kiinnostavia luonnonkasvipuistikon kannalta. Olisi lähes kulttuuri-teko pelastaa ne unohtuksista. Paikan/talon/tilan nimet olisivat ehkä selvitettävissä, niin että puutarhojen yhteys Suomusjärven historiaan saataisiin esiin.

Luonnonkasveista löytyy hyvin sitkeitä ja kauniita lajikkeita, joita olisi mahdollista käyttää kasvun kannalta erityisen hankalissa paikoissa esim. liikenteenjakajien ympärillä. Tällaisille paikoille istutettavien kasvien tulee kestää rankkoja olosuhteita. Pentti Havia on jo aloittanut luonnonkasvien siementen keruun ensi kevään kylvökautta ajatellen. Heinäkasveja voi siirtää paikoilleen tuppaina. Niissä on lajikkeita, jotka ovat kauniita kaikkina vuodenaikoina.

Kopio luonnonkasvikartoituksesta olisi mahdollisesti saatavissa yliopistolta. Sitä on täydennetty useaan kertaan valmistumisen jälkeen.

Puutarhakasvikartoitus

Puutarhojen kasvikartoitukseen voisi koota sekä seudulla toimivien yhdistysten että yhdistyksiin kuulumattomien puutarhaharrastajien työryhmän, joka tekisi suunnitelman tiedonkeruusta. Kasvien paikkahistoria selvitetäisiin siellä, missä se on mahdollista. Muu koottava tieto löytyy kirjallisuudesta (tieteellinen ja suomenkielinen nimi, levinneisyys, uskomukset, lääkinnällinen ja kotitalouskäyttö, mahdollinen esiintyminen kivekaudella jne.). Puistikon kasveja ja kivistä tulisi tehdä laaja, myytävä opasvihkonen. Puistikon käyttö laajenisi näin kauneusarvoista opetukseksi ja valistukseksi. Käsitteäkseni lähiseudulla ei ole mitään vastaavaa, joten puistikko ja siihen liittyvä toiminta voisi toimia seutukunnallisena keskuksena ja myös matkailuvaltina.

Puutarhaharrastus on edelleen kasvussa ja perinnekasveja on vihdoin opittu arvostamaan niiden kestävyiden ja helppohoitoisuuden vuoksi. Monet kesämökkiläisetkin harrastavat puutarhanhoitoa ja

miettivät miten saisivat luonnontilaisessa pihassaan jotain kaunista kasvamaan. Myös kaupalliset puutarhat ovat ottaneet valikoimiinsa maatislajikkeista jalostamiaan taimia.

Puutarhakasvien tunnistukseen, jotta lajikemääritys voitaisiin tehdä tarkasti, tarvitaan alan asiantuntija. Näin saatetaan löytää myös valtakunnallisesti merkittäviä ”uusia” vanhoja lajikkeita.

Kasviston ja puistikon suunnittelu voitaisiin aloittaa esimerkiksi luonnonmukaisen puutarhan yleisöluennolla. Olen alustavasti tiedustellut luennoitsijaa ja Pentti Alanko oli asiasta kiinnostunut. Sen jälkeen puutarhaharrastajien ryhmä voisi tehdä maastotutkimuksen ja alustavan kasvisijoittelun suunnitelman. Mahdollisesti suunnitteluun tarvittaisiin lopuksi vielä asiantuntijalta apua ideointiin ja sijoitteluratkaisuihin.

Ryhmä voitaisiin ottaa esim. Kulttuuriyhdistyksen osastoksi, jotta toiminnalle ei tarvitsisi perustaa omaa yhdistystä ja hallintoa. Yhdistys voisi anoa toiminnan kulukorvauksiin ja asiantuntijapalkkioihin avustuksia ja apurahoja.

Tapahtumia:

kasvien ja sienten tunnistusta, pajukurssit, perennoiden vaihtopäivät sekä luentosarjat tunnistuksesta sekä kasvatuksesta, pihasuunnittelusta, kuivakäymälöistä, pajun viljelystä jne.

Kesäkioski

voisi olla joko vanha siirretty pieni rakennus tai ensihätään suuri laavu tai kotamainen rakennelma Perinnepuiston keskellä.

Kioski tarjoaisi työpaikan mutamalle opiskelijalle/koululaiselle kevästä syksyyn ja talvellakin tapahtumien yhteydessä. Kioskista saisi esim. opasvihkosia, postikortteja, kunnan sekä seutukunnan esitteitä sekä alueen yrittäjien tuotteita kuten hilloja, säilykkeitä, kuivatuotteita, t-paitoja, koruja, mehua, erikoisjäätelöä. Tämä sopisi vaikka kivikausiteemaa hyödyntävien yrittäjien töiden ja palveluiden opastus- ja myyntipisteeksi.

Kioskitoimintaa voisi harjoittaa myös K-marketin talon tyhjässä liikehuoneistossa. Silloin toiminta voisi paremmin olla ympärivuotista, jos kivikausiteema saa paikkakunnan yrittäjät innostumaan myytävistä tuotteista ja palveluista.

Kitulaan tarvitaan yleinen wc/käymälä, jota myös pyörätuolilla liikkuvat voivat käyttää.

Kiulan Kehittämistyöryhmän puistoidat

Moduulirakenteinen puistikko

Perusideana on rakentaa puisto vähitellen, raha- ja voimavarojen sallimassa aikataulussa, moduuli kerrallaan. Moduulin muodostaisi kukin kevyenliikenteen väylän rajaama alue.

Kevyen liikenteen väylät

Väylien risteuskohdat tulee jättää ilman pensaita ja puita, avoimiksi, jotta pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden törmäykset vältettäisiin.

Välialkainen wc

Välialkainen wc tarvitaan, jotta mahdollisen kioski-wc-rakennuksen toteuttamisaikataulu ei olisi liian kireä. Tarkoitukseseen sopisi kuivikekäymälä, jolle tulisi määrätä hoitaja. Hän toimisi mahdollisesti myös sen 'oppaana' lapsille, rakentajille jne.

Mikäli kiinnostusta ilmenisi, huussin ympärille voisi tulevana kesänä kehittää käymäläpäivän, jolloin erilaisia vedettömiä käymälävaihtoehtoja esiteltäisiin esim. kesämökkiläisille. Mukaan saisi varmaankin eri valmistajia ja myyjä. Huussin vihkäiset voisivat olla lehdistöäkin kiinnostava tapahtuma.

LEIKKIPUISTO

Matalan aidan ja pensaiden rajaama alue, jolla kasvavat koivut säästetään. Koivuista saadaan jo nyt suojaa ja varjoa leikkipaikalle. Alue olisi apilan ja heinän sekaista nurmikkoa.

MLL-osasto tekee suunnitelman leikkimökin, hiekkalaatikon, kiipeilytelineiden ja mahdollisen karusellin sijoituksesta.

Koivujea rajaamalle alueelle niiden alle ja väliin istutettaisiin ja kylvetettäisiin luonnonkasveja: valkovuokkoja, esikoita, kellotukukia, ahomansikkaa jne. Lapset voisi innostaa istuttamaan kukkasipuoleita syksyllä, niin että he saisivat osallistua oman puistikkonsa tekemiseen.

TORIALUE JA JÄTEPISTE

Leikkipuiston vieressä, jätteen keräilyaluetta.

Alueella oleva pieni nurmikoitunut kumpare säilytetään sellaisenaan. Talvella se toimii pienten lasten liukumäkenä ja lumiinman rakennuspaikkana, kesällä vaikkapa tähtyspaikkana ja katsomona. Tien puolelle voisi istuttaa jotain pitkittönä pensastavaa kasvia, joka estäisi lapsia laskemasta tielle, esim. pähkinäpensas, syreeni jne.

Torialue olisi kumppareita lukuunottamatta hiekkapohjainen.

Koska osa torimyyjistä myy tavaroitaan suoraan autosta, tulisi torialueelle päästä autolla sekä jätteen keräilyaluetta, tieltä. Näin jätteen keräilyaluetta ja toria voisi kätevimmin hyödyntää, eikä jätteen keräilyaluetta tarvitsisi peruuttaa tielle.

Nykyinen Urheilutien liittymä peittyä kevyenliikenteen väylän alle.

Tulevan pyörätien vieressä kasvaa nyt tuomi, mikäli mahdollista, sen voisi säilyttää ja sen ympärille istuttaa leviäväämään pyrkiviä pensaita ja kukkia esim. juhanrusua ja suopayrttiä.

Jätteen keräilyaluetta ympärillä kasvaa koivurivi ja toisella puolella koivu sekä mänty. Myös tälle rajatulle alueelle voisi istuttaa helposti dominoivia kasveja esim. kultapitsua ja maanpeittokasveja.

KIOSKIPUISTO

Käyttönurmiä.

Alueen reunan suojataan kaupoille päin matalilla puilla, esim. pihlajarivillä, sen päätyihin sopisi muutamia matalia pensaita. Mahdollinen kioski-wc-rakennus, jossa on myös vesipiste kastelua varten, sijoittuisi leikkipuiston puolelle. Sillä puolella olisi myös pöytiä ja penkkejä. Alueella voisi alkuun olla ehkä sulkapalloverkko tai muita liikuntaan houkuttelevia välineitä. Myöhemmin, jos tarvetta löytyy, voisi alueelle rakentaa hyvin kevyen 'laulu- ja soittoalan', jolla mahtuisi vaikkapa muutama pari pyöräilemään.

KÄYTÖNURMIKKO

Tällä alueella oja kulkee nykyisin putkessa maan alla niin, että alue on ehjä. Ehdotamme, että oja ei avata vaan alueesta tulisi käyttönurmiä. Rivitalon/kevyen liikenteen väylän puoleiselle sivulle ehdotamme koripajua, joka jatkuisi myös puutarhapuiston puolella. Syksyisin ja keväisin voisi järjestää pajutyökurssit, joissa rakennettaisiin alueelle vihertäviä aidanteita, huivimajaa, tuoleja, koristeita jne.

Kevyen liikenteen väylän siltä ylittäisi ojan, joka laajennettaisiin silan kohdalta molemmille puolille avautuvaksi pieneksi lammitukseksi, jossa olisi vesikasveja.

PUUTARHAPUISTO

Työnimellä Kustanpuisto, kahden paikkakunnalla kuuluisan vaikuttajan, Kustaa Mäkirinteen ja Kustaa Suomentähden mukaan.

Alue on hyvin vetinen ja sen tavalliseen puistokäyttöön saattaminen olisi hyvin hankalaa. Ehdotamme, että alueesta tehtäisiin luonnonmukainen kosteikkopuutarha. Alueella on nyt kolme avo-ojaa, jotka säilytettäisiin. Runsaasti avaruutta olisi isommaksi lammitukseksi Urheilutien puolella ja sen laitaan istutettaisiin auringonsuojaksi nopeakasvuista pajupuita. Suunniteltua kevyen liikenteen väylän linjausta kiertää nyt avo-oja, joka voitaisiin myös säilyttää.

Alueelle istutettaisiin suojaavia puita ja pensaita sekä perennat ja luonnonkasvit tiheinä istutuksina. Puistokossa risteilisi vain kapeita hiekkapolkuja, siellä täällä voisi istua penkeillä ja katsella puistoja eri suunnista.

Puutarhapuiston kulmauksessa on luontainen kivikko, jonka rikkaruohoista kuorimalla voi saada kivikkopuutarhaksi.

Sen juurella on myös alueen kuivien kohta, joten tähän voisi istuttaa myös katjia ja muita aurinkoisien ja kuivan paikan kasveja ja pensaita. Tällä alueella voisi esitellä myös Suomensjärven kivineksia, penkitkin voisivat olla kivestä.

PELIKENTÄN ALUE

Leikki- ja pallokentäksi kaavoitetun alueen syrjässä kasvaa kaunis männikkö, joka tulisi mahdollisuuksien mukaan säilyttää. Männikön eteen sopisi hiekkainen petankkentä, jonka sivuilla olisi penkkejä katselejoita ja pelaajia varten. Taakse, mäntjen antamaan varjoon, sopisi isompien lasten pelikenttä.

